

O čtyři roky později
NOVÁ BUDOVA HAUGESUNDSKÉHO DENÍKU
Pondělí ráno, 13. říjen 2014

Na obrazovce zářil jediný řádek. *Text: Viljar Ravn Gudmundsson.* Zamrkal. Pálily ho oči. Hodina pracovní doby zmizela v nenávratnu a Viljar zatím zvládl napsat jenom své jméno.

Zvedl zrak a zadíval se na Karmsundskou ulici. Zátíší s automobily v mlze a dešti. Architekti, kteří projektovali novou budovu, se možná domnívali, že prosklené stěny zajistí mediálním mravenečkům v otevřeném prostoru kanceláří neustálý přísun inspirace. Pohled ven však člověku přivodil minimálně stejnou depresi jako poslech alba Metallicy v úpravě pro Panovu flétnu.

Kanceláře byly zbrusu nové, ale deset let ve stejné redakci připadalo Islandňanu Gudmundssonovi jako deset let pomalého pouštění žilou. Radost z toho, že se mu podařilo odhalit něco, co vyvolalo odezvu v celostátních médiích, se rozplynula v každodenním shonu, kde není nic staršího než včerejší zprávy a nic nebledne tak rychle jako inkoust.

Pokusil se narovnat záda. Bylo mu teprve něco málo přes čtyřicet a věčné hodiny strávené nad klávesnicí už z něj udělaly úplného mrzáka. Rozhlédl se kolem a uvědomil si, že kromě něho všichni pilně pracují. Ťukání okolních klávesnic mu znělo jako šramocení švábů po parketách a šumění hlasů ostatních novinářů ho neskonale rozčilovalo. Nahradit staré oddělené prostory tímhle otevřeným kancelářským bludištěm mu připadalo jako neskutečná zhovadilost.

Kromě ticha postrádal Viljar ze všeho nejvíc svoje pohodlí. V hluboké masivní židli, kterou míval u svého starého stolu, se mohl opřít, poskytovala oporu celým zádkům. Když potřeboval, mohl si v ní zdřímnout, pokud měl zrovna trochu klidu. Nové

židle byly nízké a opěradlo tak tlačilo do bederní páteře, že člověk seděl, jako by měl v zadku zaražený kolík.

Viljar vyměnil nikotinovou žvýkačku bez chuti za porci žvýkacího tabáku a ještě jednou se rozhlédl kolem. Viděl to stejné. Jako vždycky. Čtyřmístné kóje, jedna vedle druhé, oddělené jenom metr a půl vysokými bílými příčkami s tmavě modrým kruhovým dekorem, které ze všeho nejvíc připomínaly jakési obrovské nehybné hard disky. Jednotvárnou scénu narušovalo jenom neskutečně ohavné a nepohodlné zelené posezení s barovým pultem, umístěné uprostřed kóji.

Vedle posezení stál šéfredaktor Johan Øveraas. Viljar ho pozoroval a musel spokojeně konstatovat, že jeho šéf má rozhodně blíž do důchodu než do nebe. Øveraas měl přesně ty vlastnosti, které měl mít správný střední manažer v koncernu, jakým byl Orkla Media – bezohledný, bez emocí a bez morálních zábran, ale vždy stoprocentně loajální vůči vedení.

Øveraas zachytil Viljarův pohled a přikolébal se k jeho kóji.

„Ty flákači jeden zasranej! Každý den se vypaříš dřív, než máš. Myslíš, že jsem úplně na palici? Myslíš si, že nevím, kdy kdo chodí domů?“

Øveraas se nafoukl jako balon, ale víceméně jenom tak hudeřoval. Viljar moc dobře věděl, na co šéf naráží. V pátek odešel z práce a nikomu nic neřekl.

„To tě musím chytit za koule, abys na to nějak reagoval, nebo budeš tak hodný a odpovíš, když s tebou mluvím?“

Pouličil oči a v obličejí nabral modrofialový odstín.

Šéfredaktor ze sebe chrлил slova, jejichž použití by zvažoval i nejotřelejší rapper, člověk by podle jeho vyjadřování skoro hádal, že se narodil v severním Norsku. Ve skutečnosti vyrostl v rodině pastora v Torvastadu, jenom několik desítek kilometrů jižně od budovy Haugesundskeho deníku. Jako by se i po těch padesáti letech, které ho dělily od puberty, stále snažil nějak vymezovat vůči západonorskému pietismu.

Viljar se domníval, že článek, který mu Øveraas v pátek přidělil, dostane na starost některý z kolegů, kteří pracovali přes víkend, ale to se tentokrát nestalo. Na pondělní ranní schůzi se

téma jako slimák znovu vrátilo na jeho stůl a článek měl odevzdat do dvanácti hodin.

Jinými slovy měl tři hodiny na to, aby sesmolil text o dvanácti stech slovech a další o šesti stech slovech o Sdružení duševně nemocných, jehož členům se nelíbilo, jakého zacházení se jim dostává při nekonečných cestách mezi lékařskými pohotovostmi, nemocnicemi, praktickými lékaři a psychiatrickými klinikami. Tentokrát varovali před tím, že těžce nemocní psychiatričtí pacienti se mohou volně pohybovat po městě, protože je systém nikdy nezachytí.

Viljar se na šéfa vlídně zadíval – bylo lepší ho trochu uklidnit, aby nevyskočil jako čertík z krabičky.

„V klidu! Měl jsem větry a nechtěl jsem to tady tím smradem všechno zamořit. Na tom článku teď dělám.“

Øveraas ještě pár vteřin postál a pak se jako obvykle rozhodl vybit svůj vztek na něčem materiálním, tentokrát mu posloužily dvě propisovací tužky na stole, které prostě při otočce smetl na podlahu. A pak se s dusotem vydal zpět ke kancelářskému ostrůvku.

Viljar si povzdechl, tužky zvedl a znovu se zadíval na informace k článku, který měl sepsat.

Bezkrvné. Nudné. Nezajímavé. Tato tři slova poměrně dobře vystihovala nejenom obsah článku, ale taktéž práci, která k jeho napsání povede. Nicméně o hodinu později měl už v podstatě většinu hotovou. Text zcela postrádal jakékoliv nadšení, vcítění či náznak zajímavého stylistického útvaru. Podobným článkům v novinách říkali PKV – politicky korektní výplň.

Viljar zazíval, pohodlně se nohama zapřel o koberec a bezmyšlenkovitě se na černé židli opřel. Zoufale vykřikl, když se židle naklonila a on jen tak tak neskončil na podlaze. Spěšně se rozhlédl kolem, aby zjistil, zda si toho někdo všiml, a pak bez jakékoliv korektury článek s odevzdaným povzdechem odeslal.

Připraven na první kuřáckou pauzu toho dne popadl svůj dlouhý šedý baloňák, který pořídil v charitním obchodě Armády spásy za padesát korun a který ho provázel poslední tři roky. Jak si to rázoval chodbou k výtahu, plášť za ním vlál. Jeden ze

zaskakujících novinářů mu ze svého místa mávl na pozdrav, ale Viljar tomu zelenáčovi nevěnoval ani jediný pohled. Zastupující novináři se v hierarchii redakce nacházeli ještě níže než on. I když to bylo překvapivé.

Na parkovišti před budovou pokušoval další kolega. Viljar se vydal zcela opačným směrem a zapálil si. Jestli něco nenáviděl ještě víc než politicky korektní výplň, tak to byly nudné kecy kolegů. Viljar měl co dělat sám se sebou.

Trochu se v něm ozvalo černé svědomí, když si uvědomil, že zapomněl zkontrolovat, jestli se Alexander ukázal ve škole. Vzpomněl si na synovu poslední návštěvu. Alexander šel několik dnů po sobě za školu a Viljar vůbec nic netušil. Nedokázal se nějak vyrovnat s tím, že u něj teď jeho pubertální syn s diagnostikovaným syndromem ADHD občas přebývá.

Co jsem udělal špatně? Vždycky jsme si tak rozuměli a rádi jsme trávili čas spolu. Teď z toho všeho zůstala jenom jakási prázdná skořápka. Co se sakra stalo?

Jeho bývalá, nebo „ta čarodějnice“, jak ji Viljar rád tituloval, trvala na tom, že Viljar musí od prvního dne převzít svůj díl zodpovědnosti. Dřív jí mohl syna vracet v neděli odpoledne, ale od chvíle, kdy Alexander dovršil šestnáct let, se u něj mohl objevit, kdy se mu zachtělo. Matka prohlásila, že to je přirozený vývoj, a Viljar nechtěl nijak protestovat, i když mu to ještě víc komplikovalo život.

Poslední potáhnutí, cigareta značky Prince padá k zemi a její majitel, který z ní vysál poslední zbytky života, pomalu opouští místo činu. Po chodbách se za ním nese pach vyhořelého tabáku... Dva nekuřáci demonstrativně nakrčili nosy, ale Viljarovi to bylo naprosto jedno. Všiml si, že Øveraas znovu postává u jeho stolu, a tak ztlumil touhu po další cigaretě nikotinovou žvýkačkou.

„Kdybys ti ty tvoje zasraný kuřácký pauzy strhával z platu, tak by ta tvoje výplata vážně za moc nestála, Gudmundssone.“

Šéf čekal s rukama zaklíněnými ve špeku na bocích.

„Kdybys porovnal, kolik slov vyprodukuju oproti ostatním novinářům, tak bys mi naopak možná musel přídát. Každá mince

má dvě strany, Øveraasi. To bys měl vědět, když si říkáš šéfredaktor.“

To tlustému šéfredaktorovi opět vehnalo krev do tváří.

„Do prdele, na délce přece vůbec nesejde.“

„Ne, jak jsem říkal... To bys měl vědět ty.“

Viljar se ušklíbl a protáhl se kolem šéfa, který teď vykazoval veškeré známky toho, že se co nevidět zcela přestane ovládat. Naštěstí kromě sebevlády ztratil i řeč. Øveraas se otočil, nakopl kytku stojící v květináči a opustil nebezpečné území, aniž se pustil do otevřené bitvy.

Kdyby tam měl Viljar dveře, práskl by jimi, ale takhle si jenom nasadil sluchátka a sklíčeně se zadíval na to nekonečno za okny. Kapky stékající po skle dokázal sledovat celé hodiny. Děšť padající z těžkých mraků maloval na mokřím skle propletenou vodní síť a před kioskem Seven Eleven na druhé straně Karmsundské ulice se krčili lidé, než se rozběhli k zaparkovaným autům.

Vytáhl ze šuplíku staré tričko a vysušil si jím vlasy, aby si nenakapal na klávesnici, a odhodil ho pod stůl. Aktualizoval e-mail a periferně zaznamenal, že tam přibyla spousta pošty. Začal promazávat. Ve většině případů to byly nicneříkající oběžníky od vedení a reklama.

Musel se soustředit, aby nesmazal nic podstatného. Nakonec mu zůstaly tři e-maily. Jeden se týkal termínu lékařského vyšetření, druhý byl z firemního sázkového klubu a třetí od nějakého muže, jehož jméno Viljarovi nic neříkalo. Určitě čtenář, co ho chce upozornit, že v některém z článků cosi zapomněl uvést nebo něco vynechal. Povzdechl si. Tohle bylo na novinářině nejhorší. Neustálé komentáře čtenářů, kteří snad neměli na práci nic jiného než posílat stížnosti. Často se jednalo o ty samé lidi. Otevřel e-mail.

Několik vteřin nato ucítil bolest na hrudi, uvědomil si, jak se mu těžko dýchá. Místnost se s ním houpala. Bolest vystřelila do tváře, až sykl. Vstal a zcela bezcílně bloudil mezi kójemi. Dýchal zhluboka, tak jak ho to naučila psychologka. Snažil se myslet na něco jiného, ale v tuhle chvíli to zrovna moc nešlo. S přemáháním

kývl na pozdrav kolegovi a pak si uvolnil pomyslnou kravatu a vrátil se na své místo před monitor. Cívil na text. Slaná kapka potu mu stekla do oka a písmena se mu rozmlžila. Vytřel ji z oka a znovu se začel do e-mailu.

Komu: Viljar Gudmundsson

Pišu vám, protože vím, že jste čestný muž. Muž, který by zatratil, co se chystám vykonat, ale zároveň by byl schopen pochopit mé rozhořčení a zklamání z toho, že v naší společnosti již neexistuje žádná spravedlnost.

Máme zákony, které lidi chrání a zajišťují, aby se domohli svého práva a aby nikdo nemohl říct křivého slova o těch, kteří přiznali vinu a odpykali si spravedlivý trest. Já se však chci zaměřit na ty druhé. Na ty, kteří se i v hodině soudu vyhýbají trestu a chtějí uniknout. Hyeny společnosti. Zbabělé, chamtivé a vyhýbavé. Zaslouží si trest, který jsem jim vyměřil. I já budu za své činy potrestán. Až trest přijde, skloním se před ním. Než se tak ale stane, budou lidé umírat mojí rukou. Provinilci, kteří každý svým způsobem nějak unikli spravedlivému trestu.

V dnešní společnosti čím dál méně lidí myslí i na něco jiného než jen na sebe. Solidarnost vymřela. Duch dobrovolnictví se vytratil. Loajálnost vůči zaměstnavateli je cizím pojmem. Lidé kradou z ruky, která je krmí.

K těmhle nenasytým lidem patří i jedna žena. Je odsouzena za velkou zpronevěru a za to, že zneužila svého postavení. Nebyla dříve trestána, což zde ovšem nepovažujeme za polehčující okolnost. K výkonu trestu dojde zítra, v úterý 14. října.

13. 10. 2014

Stein Åmli

UL7-1

Viljar si nacpal pod ret novou porci zvykacího tabáku. Cítil mravenčení v prstech na ruku i na nohu. Zhluboka se nadechl a pak pomalu vydechoval. Mozek jako by zahalila dobře známá temnota. Musí zaujmout nějaké stanovisko i k tomuto? Z obrazovky zářila písmena a z Viljara vyzařovala nechut. Na chvíli zvažoval, že celou tu pitomost vymaže. Využije obranný mecha-

nismus, který tak dobře znal. Syndrom vyhýbání se věcem, jak to nazvala psycholožka.

Obava z většiny problémů je zcela nepodložená, snažila se ho přesvědčit. Byl si poměrně jistý, že zrovna tenhle e-mail do té kategorie nespadá. Jedno kliknutí a problém by zmizel ze světa. Ne. Tak to ale nebylo.

Kdesi uvnitř naprosto jasně věděl, že v tomhle případě nejde o žádný výhrůžný dopis. Takové věci nikdo nepíše. Stejně ale cosi v tom e-mailu způsobilo, že se začal bát. Utřel si vlhké ruce do kalhot. Dopis jako by někdo vystříhl ze špatné detektivky. Klasický „mstitel“, který bere právo do vlastních rukou a obhajuje své činy před novinářem. Vyždímané klišé, kvůli kterému by každý redaktor odmítl rukopis ještě předtím, než by dočetl první kapitolu.

„Rozsudek“ jako by někdo spíchl horkou jehlou za pět minut bez zvláštního zájmu. Možná právě proto se mu zježily chlupy na krku? Nebylo podstatné, jestli dokument bude vypadat jako nějaká soudní listina. Spíše jako by ten e-mail pisatel napsal, protože to prostě musel udělat, ne proto, že měl potřebu vyjádřit rozhořčení nad společností. V mnoha ohledech tohle děsilo Viljara víc, než by ho vystrašil nějaký rozhořčený výhrůžný dopis.

V rychlosti prověřil na internetu jméno Stein Åmli. Samozřejmě že neobjevil téměř nic. Různé nabídky na nákup kamene, drceného kamene a šterku z vesnice jménem Åmli, nic bližšího nenašel. Smyšlené jméno.

Věděl, že kdyby šel s e-mailem za Øveraasem, uviděl by, jak se mu v očích protáčí panenky se symboly dolarů jako švestičky a jablíčka na hracím automatu. Ještě chvíli nechal prsteníček položený na klávese *Delete* v pravém horním rohu klávesnice. Nakonec ale ruku stáhl a vstal. Potřebuje zjistit, co si o celé téhle hovadině myslí Ranveig. Vydal se za ní, celý schoulený, takže se ho nikdo neodvažoval oslovit ani s ním nějak konverzovat. Všiml si, že se od něj ostatní drží dál.

***